

JEDINSTVENO IME IZVORA (URN)¹

praksa u Finskoj

Šta je URN identifikator?

URN je jedinstveni i stalni identifikator elektronskog dokumenta. Kada se jednom dodeli, ne menja se sve dok i ime i sadržaj dokumenta ostaju isti. Različitim dokumentima se nikada ne dodeljuje isti identifikator. URN identifikator može da se koristi kao trajna veb adresa kroz registraciju.

URN registar Nacionalne biblioteke Finske radi kao decentralizovani servis za finske univerzitete i druge institucije. Za sada, privatna lica ne mogu da registruju URN identifikatore.

Registracija URN-a i trajnih URL-ova

Dodeljeni URN identifikatori i njima adekvatni URL-ovi moraju da budu registrovani u Nacionalnoj biblioteci. Trajni identifikator veb adrese sastoji se od URN identifikatora kome prethodi adresa određenog servisa.

Na primer:

- ISBN broj dokumenta je 952-10-0093-7;
- stoga je URN identifikator dokumenta URN:ISBN:952-10-0093-7;
- dakle, trajna veb adresa dokumenta je <http://urn.fi/URN:ISBN:952-10-0093-7>.

Dati server upućuje na trenutnu lokaciju dokumenta. Kada se dokument izmesti, promena će biti zabeležena i tako trajna adresa ostaje u funkciji.

Izdavač može da registruje URN identifikatore manuelno, ali se podaci najčešće ažuriraju automatski iz sistema izdavača, na primer, institucionalnog repozitorijuma.

Generisanje URN identifikatora

- Ukoliko se dokumentu dodeljuje ISBN ili ISSN broj, URN identifikator će se zasnivati na njemu.
- Ukoliko dokumentu ne može da se dodeli ni ISBN ni ISSN broj, biće mu dodeljen NBN broj.
- Identični primerci dokumenta dobijaju isti URN identifikator. Stoga veb adresa zasnovana na URN-u može uspešno da vodi ka nekoliko URL-ova.
- Ukoliko je dokument izmenjen, novi URN identifikator se dodeljuje samo ako su te promene značajne.
- URN:NBN brojevi dodeljuju se samo veb dokumentima.

¹ Uniform Resource Name.

NBN brojevi mogu da se dobiju iz URN generatora koji odžava Nacionalna biblioteka. Izdavač može da aplicira za NBN poddomene i da nezavisno generiše brojeve.

Prikaz URN identifikatora u dokumentu

URN:ISBN i URN:ISSN identifikatori moraju da budu prikazani i u tekstu tela dokumenta (ukoliko je to moguće) i u pripadajućim metapodacima.

Način ispisivanja URN identifikatora je:

- URN:ISBN:951-611-441-5;
- URN:ISSN:1234-5678.

Takođe, identifikatori bi trebalo da budu zapisani i u ugrađenim metapodacima. Na primer, u HTML dokumentu, trebalo bi ih uneti u HEAD sekciju:

- META NAME="Identifier" SCHEME="URN:ISBN" CONTENT="951-611-4415";
- META NAME="Identifier" SCHEME="URN:ISSN" CONTENT="1234-5678".

URN:NBN identifikatori bi trebalo da se prikazuju na isti način, ukoliko je to moguće. Ako je URN dodeljen dokumentu nakon što je on završen, nije obavezno dodati ga telu dokumenta.

URN:NBN izražava se na sledeći način:

- URN:NBN:fi-fe20042357;
- META NAME="Identifier" SCHEME="URN" CONTENT="URN:NBN:fi-fe19981001".

Pri kreiranju metapodataka može da se koristi *Dublin Core* generator metapodataka.

URN standardi

URN identifikator je određen internet standardima koje je proizveo IETF (*Internet Engineering Task Force*).

Korišćenje ISBN-ova kao dela URN identifikatora utvrđeno je dokumentom [RFC 3187](#), ISSN broja – dokumentom [RFC 3044](#), NBN broja – dokumentom [RFC 3188](#). URN sintaksu propisuje dokument [RFC 2141](#).

*Prevela s engleskog
Stanislava Gardašević*